

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα, 8 Σεπτεμβρίου 2015, ημέρα Τρίτη και ώρα 13.35', στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Νομοθετικού Έργου της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία του έφηβου βουλευτή περιφέρειας Καστοριάς, κ. Παναγιώτη Τζουβάρα, με αντικείμενο τη συζήτηση της νομοθετικής πρότασης: «Αρχές και κανόνες για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων στο σχολείο» της Βουλής των Εφήβων, που αποτελείται από τους μαθητές της Β' Τάξης των Δημοσίων και Ιδιωτικών Γενικών Λυκείων και ΕΠΑ.Λ. της Ελλάδας και της Κύπρου, των Ελληνικών Λυκείων της αλλοδαπής, καθώς και των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Βουλή των Εφήβων, Κ' Σύνοδος 2014 – 2015.

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι έφηβοι βουλευτές κ.κ. : Ελευθερία Κίσσα (Α' Πειραιώς), Μαρία Λάππα (Επικρατείας), Κυριακή Ζαφειρίδου (Καβάλας), Κωνσταντίνος Δημόπουλος (Ηλείας), Δήμητρα Καββάλου (Β' Αθηνών), Αθανάσιος Μήλιος (Γερμανία), Αγγελική Γιαννάκα (Χαλκιδικής), Μαρία-Ελένη Δεμερούτη (Ευβοίας), Άγγελος Γκολομπέρντα (Α' Θεσσαλονίκης), Ελευθερία Ιγνατίδου (Κοζάνης), Μαρία Καρβέλα (Αχαΐας), Κίμων Ελευθεριάδης (Κύπρος), Παρασκευή Θεοφάνους (Α' Θεσσαλονίκης), Δημήτριος Τελιανίδης (Χαλκιδικής), Όθων Κιορπές (Αττικής), Μελπομένη Καλόνικου (Κιλκίς), Δανάη Κονταξή (Ιωαννίνων), Ηρακλής Κατσάκος (Β' Αθηνών), Αϊλντα Χαλάτση (Εβρου), Μαρία Κωνσταντή (Κύπρος), Ελένη Τρικαλιώτου (Ημαθίας), Χρίστος Παπαδάκης (Ηρακλείου), Πέτρος Μπύλυκα (Κυκλάδων), Σπυρίδων Λαβράνος (Α' Αθηνών), Παναγιώτα Μουστογιαννη (Αρκαδίας), Σάββας Χριστοφορίδης (Ξάνθης), Κωνσταντίνα Μπαλάν (Α' Αθηνών), Αντρή Νικολάου (Κύπρος), Μαρίνα Μπολτσή (Β' Αθηνών), Χρήστος Πάγιας (Α' Θεσσαλονίκης), Αφροδίτη Ασωνίτη (Κερκύρας), Βαρβάρα Γκουντουβά (Γερμανία), Βασίλειος Ματθαίος-Λίβας (Μεσσηνίας), Λυδία Μαυρίδου (Α' Θεσσαλονίκης), Ευάγγελος Αγγελόπουλος (Άρτας), Ιωάννης Ρηγόπουλος-Τσέλιγκας (Α' Αθηνών), Ηλίας Τσιονάρας (Τρικάλων), Ελένη-Μαρία Καλημέρη (Καρδίτσας), Χρυσούλα-Ευαγγελία Πολυμερά (Σερρών), Βασιλική Σταυριανού (Αττικής), Βασιλική Ελευθεροπούλου (Β' Πειραιώς), Φώτιος Δρόσος (Ηρακλείου), Μιχαήλ-Άγγελος Πιπτάκαρας (Κύπρος), Ματθίλδη-Ειρήνη Γιαγλάρα (Άρτας), Ευάγγελος Δρέλλιας (Αιτωλοακαρνανίας), Άννα Σπύρου (Θεσπρωτίας), Αθηνά Ράλλη (Β' Αθηνών), Μαρία-Νεφέλη Μπαρτζώκα (Ημαθίας), Ειρήνη Τσερκεζίδου (Ροδόπης), Ελευθέριος Πιστικός (Β' Πειραιώς), Θεόδωρος Δεληογλάνης (Κοζάνης), Στέφανος - Ίκαρος Κουρκάκης (Καρδίτσας), Μάριος Σουρουλλάς (Κύπρος), Αντωνία Χαραλάμπους (Κύπρος), Μαρία Σκέντου (Λαρίσης) και Αικατερίνη Κωτσιδήμου (Λέσβου).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Εισηγητής της νομοθετικής πρότασης, κ. Γεώργιος Μόσχος, Συνήγορος του Παιδιού, καθώς και τα μέλη της Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων, κ. κ. Χρήστος Σιγάλας και Ακριβή Γεωργούση.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι έφηβοι βουλευτές αρχίζει η συνεδρίαση. Ονομάζομαι Τζουβάρας Παναγιώτης, είμαι έφηβος βουλευτής από την εκλογική περιφέρεια Καστοριάς και θα προεδρεύσω στη συνεδρίαση της Επιτροπής Νομοθετικού Έργου.

Η διαδικασία έχει ως εξής. Ο λόγος, αρχικά, θα δοθεί στον Εισηγητή, Συνήγορο του Παιδιού, κ. Γεώργιο Μόσχο, ο οποίος θα παρουσιάσει τη νομοθετική πρόταση «Αρχές και κανόνες για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων στο σχολείο», όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά τις συζητήσεις στις ομάδες διαβούλευσης. Κατόπιν, θα δοθεί ο λόγος στους συναδέλφους έφηβους βουλευτές που επιθυμούν να τοποθετηθούν επί της νομοθετικής προτάσεως.

Το λόγο έχει ο Εισηγητής, Συνήγορος του Παιδιού, κ. Γεώργιος Μόσχος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (Συνήγορος του Παιδιού): Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Αγαπητές και αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, με πολύ χαρά ερχόμαστε σε αυτή τη διαδικασία, της συζήτησης της νομοθετικής πρότασης που ετοιμάσαμε μαζί, με αρκετό κόπο, χθες. Εμείς έχουμε προσπαθήσει να φέρουμε την εμπειρία, με τον θεσμικό ρόλο που επιτελούμε και έχουμε αποκομίσει, εδώ και περίπου 12 χρόνια που υπάρχει στη χώρα μας ο Συνήγορος του Παιδιού.

Καταρχάς, θα ήθελα να εξηγήσω ότι, ο Συνήγορος του Παιδιού αποτελεί τμήμα της Ανεξάρτητης Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη». Δημιουργήθηκε το 2003 με ειδική νομοθετική ρύθμιση και έχει αναλάβει την αποστολή της προάσπισης και προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού και αυτό το κάνει με δύο τρόπους. Ο ένας είναι, να εξετάζει συγκεκριμένες αναφορές και καταγγελίες για παραβιάσεις δικαιωμάτων ανηλίκων και ο δεύτερος, ακούγοντας την γνώμη των παιδιών. Όταν λέμε παιδιών, όλων των ηλικιών από 0 έως 18 ετών, πηγαίνοντας σε σχολεία, δεχόμενος επισκέψεις, πηγαίνοντας σε ιδρύματα, φυλακές, νοσοκομεία κ.λπ..

Αυτή η πλούσια εμπειρία, μας έχει κάνει όλα αυτά τα χρόνια να είμαστε κοντά στην πραγματικότητα των παιδιών και των εφήβων και να έχουμε διατυπώσει ήδη αρκετές προτάσεις, διαπιστώνοντας τις ελλείψεις που υπάρχουν, δυστυχώς, στη χώρα μας για την εφαρμογή και κατοχύρωση των δικαιωμάτων του παιδιού και βεβαίως, είμαστε διαρκώς ενεργοποιημένοι στην κατεύθυνση της προσπάθειας για την βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας, αλλά και διοικητικής πρακτικής.

Αυτό το τριήμερο συνεργαζόμαστε μαζί σας στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής προσομοίωσης της διαδικασίας. Είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία στην οποία δεν παράγουμε ένα αληθινό νομοθέτημα, αλλά όμως η πίστη μας είναι ότι μπορεί να είναι πάρα πολύ χρήσιμο σε εσάς, στα σχολεία

σας, αλλά και στην κοινωνία μας γενικότερα, με σκοπό να δούμε αυτή την έννοια των διακρίσεων να γίνεται καλύτερα κατανοητή και τους θεσμούς προστασίας από αθέμιτες διακρίσεις ισχυρότερους.

Ένας συνάδελφός σας ρωτούσε χθες αν όλα αυτά θα γίνουν με κείμενα και διακηρύξεις. Όχι. Θα γίνουν όμως με μεγαλύτερη συνειδητοποίηση και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό να το κάνουμε. Θα γίνουν με αγώνα που πρέπει να κάνει ο καθένας σας, η καθμία σας, όλοι μαζί, για να αλλάξουμε πρακτικές, για να αλλάξουμε συνειδήσεις, για να αλλάξουμε τον τρόπο που λειτουργούν τα πράγματα στο σχολείο μας, στη χώρα μας.

Βεβαίως, το θέμα της φετινής Βουλής των Εφήβων, που επιλέχθηκε με τη δική σας συμμετοχή, εστιάζεται στις διακρίσεις στον χώρο του σχολείου. Θα μιλήσουμε λοιπόν και στο νομοθέτημα που έχουμε ετοιμάσει με τη δική σας συνδρομή - και σε λίγο θα το «υιοθετήσουμε» προκειμένου να πάει στην αυριανή Ολομέλεια - για το πώς μπορούν τα σχολεία μας να βελτιώσουν την ετοιμότητά τους στην πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών που έχουν μέσα το στοιχείο της διάκρισης.

Τι είναι διάκριση το συζητήσαμε τις δύο προηγούμενες ημέρες. Το έχετε συζητήσει και εσείς στις Ομάδες σας. Είναι μία αρκετά δύσκολη έννοια, γιατί μερικές φορές ο καθένας την ερμηνεύει με το δικό του τρόπο, που ξεκινά προφανώς από την άνιση μεταχείριση ισότιμων προσώπων ή και το αντίθετο, δηλαδή την ίση μεταχείριση προσώπων που έχουν διαφορετικές ανάγκες και είναι σε διαφορετικές καταστάσεις και βασίζεται στην καταγωγή, το φύλο, την φυλή, την εμφάνιση, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία, την υγεία, την προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση και μία σειρά από άλλες ιδιότητες που ρητά τις προβλέπει ο νόμος και που τελικά έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας και τη δημιουργία ανεπιθύμητων καταστάσεων στη ζωή του προσώπου που θίγεται.

Βεβαίως, πάρα πολλές φορές οι διακρίσεις δεν έρχονται μόνες τους. Έρχονται μαζί με άλλου είδους παραβιάσεις δικαιωμάτων ή συγκρούσεις δικαιωμάτων. Πολλές φορές, μπορεί να υπάρχει ευθύνη και στις δύο πλευρές ή να υπάρχουν και άλλου είδους προβληματικές καταστάσεις, είτε μορφές βίας, είτε έλλειψη αγαθών, είτε παραβίαση άλλων δικαιωμάτων, που σχετίζονται τελικά και με την έκφραση των διακρίσεων.

Πριν περάσω στο περιεχόμενο της νομοθετικής πρότασης, θέλω να τονίσω ότι όταν μιλάμε για διάκριση μιλάμε για συμπεριφορά, δεν μιλάμε για αντιλήψεις. Η πρόληψη της διάκρισης μπορεί να γίνει με αλλαγή αντιλήψεων, αλλά η διάκριση είναι συμπεριφορά. Βεβαίως χθες στις Ομάδες συζητήθηκαν και παραδείγματα και μάλιστα έχει επιλεγεί και ένα τέτοιο παράδειγμα, που δεν έχει μέσα συμπεριφορά, αλλά έχει συστημική πρόκληση διάκρισης. Πρέπει να το παραδεχτούμε, ότι δυστυχώς πολλές φορές από τα συστήματα δημιουργούνται διακρίσεις. Δηλαδή, πιθανώς το εκπαιδευτικό σύστημα και το κοινωνικό σύστημα δεν κατανέμουν ισότιμα ευκαιρίες και αυτό είναι ένα θέμα προβληματισμού.

Συζητούσαμε χθες για τα παιδιά από φτωχότερες οικογένειες, τα οποία δεν έχουν την ίδια δυνατότητα απόκτησης προσόντων για την ετοιμασία για τις ανώτατες σχολές. Ωστόσο, σήμερα εστιάζουμε και θα συζητήσουμε για συμπεριφορές διάκρισης, για το οποίο χρειάζεται να δουλέψουμε με έμφαση στο σχολείο για να αλλάξουμε τις αντιλήψεις και βεβαίως τους τρόπους διαχείρισής τους. Πριν μπω στο ίδιο το νομοθέτημα, να τονίσω επίσης ότι ο Συνήγορος του Πολίτη - του οποίου τμήμα είναι ο Συνήγορος του Παιδιού - έχει αναλάβει την αποστολή του επίσημου φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και μάλιστα, το 2013 έχει εκδώσει και μια ειδική έκθεση για τα φαινόμενα ρατσιστικής βίας στη χώρα μας.

Έρχομαι στο νομοθέτημα, γιατί ο χρόνος μας είναι περιορισμένος. Θα προσπαθήσουμε να μοιραστούμε τις σκέψεις μας, πριν ακούσουμε και τις δικές σας πιθανές παρεμβάσεις επί του περιεχομένου. Στο νομοθέτημα που έχετε στα χέρια σας και που ίσως δεν είχατε αρκετό χρόνο να το δείτε πιο πριν, αλλά θα ήθελα να το διατρέξουμε μαζί τώρα, θα δείτε ότι ξεκινάμε στην παράγραφο 1, με τη γενική διατύπωση ότι στο χώρο του σχολείου δεν είναι αποδεκτή οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης. Εδώ χρησιμοποιούμε τις αναφορές που αναφέρονται στο νόμο και βέβαια αναφερόμαστε στο Σύνταγμα, στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και σε συναφή νομοθετήματα. Δεν θα σας κάνω εκτενή νομική ανάλυση αυτή τη στιγμή, αλλά ξεκινάμε με την αναφορά στη μη αποδοχή της διάκρισης.

Να σας πω ότι σκεφτήκαμε και εισηγούμαστε η νομοθετική πρόταση να είναι σε ένα άρθρο - γι' αυτό και θα το ψηφίσουμε στο τέλος όλο μαζί - και να έχει επιμέρους παραγράφους. Στην παράγραφο 1 λοιπόν, μιλήσαμε για την απαγόρευση κάθε μορφής διάκρισης. Στην παράγραφο 2 δίνουμε έναν ορισμό της διάκρισης πάλι ακολουθώντας το νόμο. Αυτά που θα δείτε μέσα αντλούνται από την ισχύουσα νομοθεσία. Ως διάκριση νοείται η ανεπιθύμητη συμπεριφορά που σχετίζεται με τους παραπάνω λόγους και συνιστά άμεσα ή έμμεσα μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα τύγχανε άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση. Επίσης, εδώ λέμε και τι δεν είναι διάκριση, για να είναι σαφές ότι διάκριση δεν αποτελεί η ανάληψη θετικών δράσεων και η λήψη ειδικών μέτρων με σκοπό την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων, την προστασία της ασφάλειας και της υγείας και τη δημιουργία προϋποθέσεων ή διευκολύνσεων για την ισότιμη συμμετοχή ορισμένων προσώπων, εφόσον δεν συνιστά προσβολή της προσωπικότητάς τους. Τονίζω ότι δεν είναι διάκριση η θετική ενέργεια για την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων.

Η τρίτη παράγραφος περιλαμβάνει όλο το κεφάλαιο με τα σημεία που προέκυψαν χθες από τις έξι Ομάδες σας, όπου απαριθμούμε ενδεικτικά κάποιες από τις προτεινόμενες δραστηριότητες που θα θέλαμε να λάβουν χώρα στο σχολείο - μιλάμε για το σχολείο κυρίως, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, από το νηπιαγωγείο ως το τέλος του λυκείου - με σκοπό ουσιαστικά την οχύρωση του εκπαιδευτικού βιώματος της σχολικής ζωής και

την ενεργοποίησή της για την αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με τις διακρίσεις.

Το εδάφιο α' – το διαβάσετε, παράλληλα, όσο αναφέρομαι εγώ, δεν θέλω να τα διαβάζω όλα, θα κάνω σύντομη μνεία – σχετίζεται με την ενημέρωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και εδώ έχουμε περιλάβει και τη συνεργασία του σχολείου με θεσμικούς φορείς προστασίας και προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που ήταν μια πρόταση που ήρθε χθες από μία από τις Ομάδες Διαβούλευσης.

Το εδάφιο β' αφορά την επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, κάτι που το ζητούν συνέχεια τα παιδιά, ζητήθηκε επιμόνως και χθες, να υπάρχει διαρκής επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών και για την ψυχολογία των παιδιών και για το τι είδους σχέσεις κτίζουμε μέσα στο σχολείο, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των περιστατικών, που έχουν να κάνουν με συγκρούσεις, διακρίσεις, βία, για τη διδασκαλία με τρόπο συμβατό με τις αρχές της ισότιμης μεταχείρισης και βεβαίως, αυτό που τονίστηκε και χθες, ότι είναι καλό η επιμόρφωση αυτή να έχει τακτικό χαρακτήρα και υποχρεωτικό, όπως αναφέρθηκε. Δηλαδή, να αφορά όλους.

Το εδάφιο γ' αφορά τη συμβουλευτική και υποστήριξη των εκπαιδευτικών από ειδικούς για το πώς τα βγάζουν πέρα, για το πώς αντιμετωπίζουν ειδικά ζητήματα, με τη συνδρομή των απόψεων και των μαθητών, ως προς την ικανότητά τους να αναπτύσσουν υγιείς παιδαγωγικές σχέσεις και βεβαίως εδώ, κάτι που έχει τονιστεί από χθες από εσάς, η ενθάρρυνση και έμπρακτη στήριξη των εκπαιδευτικών που προωθούν την αντιρατσιστική εκπαίδευση. Θεωρήθηκε ότι είναι καλό να καταγράψουμε ότι δάσκαλοι, καθηγητές, που έχουν τέτοιου είδους πρωτοβουλίες, είναι καλό να κατοχυρώνονται σωστά από την Πολιτεία.

Το εδάφιο δ' αφορά την ενίσχυση των μαθημάτων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού, με τη γνώριμά με την έννοια των διακρίσεων, των ανθρωπίνων σχέσεων, εδώ βάζουμε την αγωγή υγείας, που είναι πάρα πολύ σημαντική και τη σεξουαλική αγωγή που τονίστηκε και χθες ότι χρειάζεται να υπάρχει σε όλες τις ηλικίες, ανάλογα φυσικά με το πνευματικό επίπεδο και την ωριμότητα των παιδιών και βεβαίως ότι τα μαθήματα πρέπει να γίνονται με διαδραστικές μεθόδους συμμετοχικής και βιωματικής μάθησης. Όλα αυτά αναφέρθηκαν χθες, στις διάφορες Ομάδες σας.

Το εδάφιο ε' αναφέρεται στην προσαρμογή της διδακτικής των μαθημάτων και ιδίως αυτών που διαπραγματεύονται θέματα πεπιοθήσεων. Ήταν μια πρόταση που ειπώθηκε από μία από τις Ομάδες χθες, πολύ ενδιαφέρουσα. Η προσαρμογή της διδακτικής όλων των μαθημάτων και ιδίως αυτών που διαπραγματεύονται θέματα πεπιοθήσεων, όπως τα θρησκευτικά, στις αρχές της μη διάκρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας, ώστε να μην προσβάλλονται ομάδες με διαφορετικές πεπιοθήσεις και πολιτισμικά

πρότυπα. Δεν μπορεί, δηλαδή, ούτε η διδακτέα ύλη ούτε ο τρόπος διδασκαλίας να θίγουν και να προσβάλλουν οποιαδήποτε κατηγορία πολιτών.

Το εδάφιο στ' αναφέρεται στην ενίσχυση των σχολικών δραστηριοτήτων -αίτημα το οποίο ακούμε διαρκώς από τα παιδιά, το ακούσαμε και χθες σε όλες τις ομάδες- αγωγής υγείας, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, καλλιτεχνικών, αθλητικών, εκδρομών. Τα παιδιά μας λένε παντού «βάλτε δραστηριότητες στα σχολεία, γιατί – το λέω με απλά λόγια - μας φέρνουν κοντά, μας βοηθούν να ξεπερνάμε τις προκαταλήψεις στην πράξη, να μαθαίνουμε να ζούμε ειρηνικά, να μαθαίνουμε να ξεπερνάμε προκαταλήψεις και διακρίσεις και να συσφίγγουμε, να αναπτύσσουμε σχέσεις». Αυτό, λοιπόν, με τις δικές σας φράσεις, το έχουμε βάλει στο εδάφιο στ'.

Το εδάφιο ζ' αφορά στη διαμόρφωση και εφαρμογή σχολικών κανονισμών. Ξέρω ότι αρκετοί νέοι και έφηβοι έχουν αλλεργία στους σχολικούς κανονισμούς, στους κανονισμούς γενικά. Γιατί, σου λέει, κανονισμός = περιορισμός. Ωστόσο, εδώ είναι μια πρόταση που εδώ και χρόνια έχει έρθει πάλι από τους εφήβους. Τι λένε τα παιδιά : θέλουμε καθαρούς κανόνες, να μην κάνει ο καθένας το δικό του. Ο ένας καθηγητής το ένα, ο άλλος το άλλο. Να ξέρουμε τι ισχύει και επίσης να είναι κατοχυρωμένο τι θα γίνει στο σχολείο στην περίπτωση που κάποιος έχει ένα παράπονο, τι θα γίνει όταν κάποιος νιώθει αδικημένος. Να προβλέπεται. Να προβλέπεται σαφώς το σύστημα με το οποίο, στην κάθε σχολική μονάδα εξειδικευμένα, με την κουλτούρα και το λόγο που αναπτύσσεται στο σχολείο, ενεργοποιούνται τα όργανα του σχολείου εάν συμβαίνει κάτι μη επιθυμητό. Εδώ είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό που τονίζουμε, οι σχολικοί κανονισμοί να προκύπτουν από συνεργασία μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων. Οι γονείς αντιστοίχως, -είναι διαφορετικός ίσως ο ρόλος στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση-, αλλά τους χρειαζόμαστε οπωσδήποτε να έχουν έναν ρόλο. Παράλληλα, έχει προταθεί η υιοθέτηση κοινά συμφωνημένων κανόνων σε κάθε τμήμα.

Το εδάφιο η' που αφορά τακτικές συναντήσεις και συζητήσεις των μαθητών με τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς των τάξεών τους. Αναφέρθηκε και χθες η ανάγκη να καθιερωθεί χρόνος μέσα στο πρόγραμμα, αυτό που λένε τα παιδιά («να έχουμε τακτικό χρόνο επικοινωνίας, να κουβεντιάζουμε τα θέματά μας») και να μπορούν να εκτονώνονται και να ανταλλάσσουν αντιλήψεις και απόψεις για πράγματα που τους έχουν συμβεί μέσα στην εβδομάδα. Να μην έχουν την πίεση ότι η ύλη δεν τους επιτρέπει να συζητήσουν. Τα παιδιά ζητούν περισσότερο διάλογο και ζητάμε να τον βάλουμε και εδώ, στη νομοθετική μας πρόταση.

Το εδάφιο θ': ειδικά για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση - γυμνάσια και λύκεια - να ορίζονται καθηγητές υπεύθυνοι για θέματα επίλυσης συγκρούσεων και διαχείρισης βίαιων, εκφοβιστικών ή ρατσιστικών συμπεριφορών, οι οποίοι θα επιμορφώνονται και θα εποπτεύονται. Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί που είναι υπεύθυνοι μαθαίνουν πώς να προσεγγίζουν τα παιδιά, να τα ακούν και να βάζουν μπροστά διαδικασίες που είναι περισσότερο επικοινωνιακές και

όχι απλώς συγγνή εφαρμογή διατάξεων και κανόνων, δηλαδή, «έκανες αυτό, θα έχεις αυτήν τη συνέπεια», αλλά προσέγγιση και βοήθεια. Οπωσδήποτε βοήθεια, πλαισίωση και σύνδεση του σχολείου με ειδικούς ψυχικής υγείας - όλες οι ομάδες το ανέφεραν χθες - ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς στα σχολεία, υπηρεσίες της κοινότητας, συμβουλευτικούς σταθμούς νέων για την υποστήριξη των μαθητών και όποτε κρίνουν αναγκαίο και των οικογενειών τους, αν υπάρχει σχετικό αίτημα.

Το εδάφιο ια' αφορά καθιέρωση διαδικασιών ακρόασης και επιδίωξης συμφιλίωσης με αξιοποίηση καλών πρακτικών στα σχολεία, ύστερα από εκδήλωση περιστατικών ρατσιστικής διάκρισης ή βίαιης συμπεριφοράς. Καταρχάς, εδώ αναφερόμαστε σε διαδικασίες, για τις οποίες είναι υπεύθυνοι οι εκπαιδευτικοί. Παρακάτω στο εδάφιο ιγ' μιλάμε και για τον ρόλο των μαθητών.

Το εδάφιο ιβ' αναφέρεται στις ποινές. Μεγάλη συζήτηση. Κάποιοι ζητούν βαρύτερες ποινές και πιο αυστηρές και κάποιοι ζητούν λιγότερες ποινές. Εμείς είμαστε της αντίληψης ότι πρέπει να υπάρχει ένα σύστημα κυρώσεων στο σχολείο, αλλά είναι λάθος να παίρνουμε απευθείας τη συμπεριφορά και να την οδηγούμε στις κυρώσεις, διότι μερικές φορές μπορεί να μην έχει εξεταστεί ο λόγος και η αιτία του τι έχει συμβεί μεταξύ των παιδιών, γι' αυτό λέμε να δοθεί προσοχή στη διατύπωσή του και πιθανώς να υπάρχουν προτάσεις για αλλαγή σ' αυτό. Εξάντληση εναλλακτικών τρόπων αντιμετώπισης των βλαπτικών συμπεριφορών και αποκατάσταση της τυχόν βλάβης, πριν από την επιβολή των προβλεπόμενων ποινών και επιβολή δικαίων και απόλυτα αναγκαίων κυρώσεων, ύστερα από προσεκτική ακρόαση της γνώμης των εμπλεκομένων μερών και των εκπροσώπων της μαθητικής κοινότητας.

Το εδάφιο ιγ', είναι αυτό που σας είπα πριν, αφορά στην ενίσχυση του ρόλου των ίδιων των μαθητών στην επίλυση συγκρούσεων, με τη δημιουργία ομάδων φιλίας ή διαμεσολάβησης, με την υποστήριξη κατάλληλα επιμορφωμένων εκπαιδευτικών. Έχουμε κάποιες πρακτικές σε σχολεία της χώρας μας, που μας έχουν δείξει ότι οι ομάδες φιλίας και διαμεσολάβησης βοηθούν πάρα πολύ στην αλλαγή της κουλτούρας του σχολείου και είναι κάτι που πρέπει οπωσδήποτε να το εξελίξουμε.

Το εδάφιο ιδ', αξιοποίηση συλλογικών και θεσμικών οργάνων της σχολικής κοινότητας, σχολικού συμβουλίου, συλλόγου διδασκόντων, μαθητικών συμβουλίων, συνελεύσεων, συλλόγων γονέων και κηδεμόνων και ενίσχυση πρωτοβουλιών των μαθητών, κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Θέλουμε να δούμε τους μαθητές σε πρωτοβουλίες, έτσι ώστε να προχωρήσει η δημοκρατική λειτουργία του σχολείου.

Το εδάφιο ιε' αφορά αξιοποίηση του υπάρχοντος παιδαγωγικού υλικού αντιρατσιστικής εκπαίδευσης και δημιουργία υλικού στο σχολείο.

Το εδάφιο ιστ': είναι εξαιρετικά σημαντικό να δούμε τις θετικές δράσεις, που μπορεί να πάρει το σχολείο. Δείτε ποιες αναφέρουμε εδώ.

Το εδάφιο ιζ', μέτρα και πρωτοβουλίες για τη στήριξη των πλέον ευάλωτων και οικονομικά αδύναμων μαθητών, -αυτό προήλθε από μια χθεσινή Ομάδα-, λειτουργία σχολικής κουζίνας, τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας για παιδιά που δεν μπορούν να πάνε σε φροντιστήρια.

Το εδάφιο ιη' είναι πάρα πολύ σημαντικό και θα ήθελα να το διαβάσετε με προσοχή. Αφορά ενημέρωση των μαθητών για τα αρμόδια πρόσωπα στα οποία μπορούν να απευθύνονται -διεύθυνση, προϊστάμενοι, ανεξάρτητες αρχές προστασίας δικαιωμάτων- όταν υφίστανται διάκριση ή βία από συμμαθητές τους ή από εκπαιδευτικούς.

Προφανώς υπάρχει και ένα ζήτημα προστασίας και των εκπαιδευτικών από μαθητές, αλλά εδώ μιλάμε για την προσφυγή των μαθητών. Επίσης, να γίνει η διασφάλιση διαδικασιών έτσι ώστε να εξετάζονται με εχεμύθεια οι καταγγελίες και να διερευνώνται με αντικειμενικό τρόπο, όπου απαιτείται και μάλιστα να ενεργοποιείται η προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία, γιατί σε κάποιες περιπτώσεις χρειάζεται να ξέρουν τα παιδιά ότι αντικειμενικά ελέγχονται πειθαρχικά οι εκπαιδευτικοί που θα ασκήσουν διακρίσεις ή που, εν πάση περιπτώσει, δεν συμπεριφέρονται κατά νόμο.

Τα δύο τελευταία εδάφια είναι τα εξής:

Εδάφιο κ': η ενεργοποίηση των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, που είναι κάτι πολύ σημαντικό, με σεμινάρια για γονείς και άλλα, καθώς και

Εδάφιο κα': η σύνδεση του σχολείου με τοπικούς φορείς και οργανώσεις για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, προβολών, παραστάσεων κ.λπ..

Επειδή ο χρόνος μου τελείωσε, θα ήθελα να σας παρακαλέσω, σύμφωνα και με αυτά που έχουμε πει στη διαδικασία, να σκεφτείτε μέσα σε αυτές τις διατάξεις, πρώτον τι σας αρέσει, ώστε να πάρετε το λόγο και για θετική τοποθέτηση. Δεύτερον, τι νομίζετε ότι μπορεί να αλλάξει και πείτε π.χ. «στο σημείο τάδε προτείνω την τάδε αλλαγή», κάτι που θα ακούσουμε με προσοχή και τρίτον τι νομίζετε ότι λείπει. Έχετε απόλυτη ελευθερία να τοποθετηθείτε - δεν ξέρω πόσες τοποθετήσεις μπορεί να έχουμε - σε σχέση με αυτό το σχέδιο της νομοθετικής πρότασης και ακολούθως θα σημειώσουμε και θα θέσουμε σε ψηφοφορία, αφενός τις δικές σας παρεμβάσεις για τροποποιήσεις ή προσθήκες και μετά εξολοκλήρου τη νομοθετική πρόταση επί της αρχής και μετά επί του περιεχομένου και θα το ψηφίσουμε ως άρθρο 1, ενιαίο. Επομένως, καταρχάς ακούμε τις δικές σας πιθανές παρεμβάσεις. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε, κύριε Μόσχο. Το λόγο έχει ο κ. Σιγάλας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής της Βουλής των Εφήβων): Ζήτησα να πάρω το λόγο, για να προσθέσω κάτι, το οποίο θα παρακαλούσα και τον Εισηγητή, αλλά και εσάς τους Έφηβους Βουλευτές να το δείτε. Μιλάμε όλοι για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, που σημαίνει ότι σε αυτούς που ήδη

διδάσκουν, θα δώσουμε μια επιπλέον μόρφωση. Πρέπει να ξέρετε όμως ότι κάθε χρόνο διορίζονται μερικές χιλιάδες νέοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι, μέχρι να επιμορφωθούν, διαχειρίζονται πράγματα στο σχολείο τους. Γι' αυτό, λοιπόν, μήπως, κύριε Εισηγητά και έφηβοι βουλευτές, πρέπει να δούμε και το θέμα της βασικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών; Οι άνθρωποι, δηλαδή, που πρόκειται να γίνουν εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο της βασικής τους κατάρτισης να έχουν αυτά τα πράγματα. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα στην αίθουσα)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε, κύριε Σιγάλα. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσοι επιθυμείτε να τοποθετηθείτε επί του θέματος, μπορείτε να ζητήσετε το λόγο, με ανάταση χειρός. Θα ήθελα να σας υπενθυμίσω, ότι όταν σας δοθεί ο λόγος, πρέπει να αναφέρετε το όνομά σας και την εκλογική σας περιφέρεια. Παρακαλώ, όταν λαμβάνετε το λόγο να μιλάτε στο μικρόφωνο αργά, δυνατά και καθαρά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσοι επιθυμούν να τοποθετηθούν επί του θέματος, παρακαλώ να σηκώσουν το χέρι.

Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής κ. Δημήτριος Τελιανίδης, από την εκλογική περιφέρεια Χαλκιδικής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΕΛΙΑΝΙΔΗΣ (Χαλκιδικής): Θα συμφωνήσω με την άποψή σας και πιστεύω ότι πρέπει να αλλάξει και το εκπαιδευτικό προσωπικό και να έρθουν νέοι πλέον στην εκπαίδευση και ειδικότερα στη δευτεροβάθμια.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής κ. Δρόσος, από την περιφέρεια Ηρακλείου.

ΦΩΤΙΟΣ ΔΡΟΣΟΣ (Ηρακλείου): Θα ήθελα να μιλήσω για τις κυρώσεις. Ίσως θα πρέπει να γίνει κάπως σαν νόμος. Εγώ είμαι από τη Θεσσαλονίκη, έχω μετακομίσει εδώ και εννέα μήνες στην Κρήτη, για διάφορους λόγους και έχω δει τεράστια διαφορά από σχολείο σε σχολείο. Στο σχολείο, δηλαδή, της Θεσσαλονίκης, που ήμουν όπου και τελείωσα την Α' Λυκείου, τα πράγματα είναι πολύ πιο ζόρικα, σε σχέση με το σχολείο της Κρήτης, σχετικά με την ελευθερία κ.λπ.. Οπότε, ίσως θα πρέπει να «νομοθετηθεί» η προτροπή, δηλαδή πριν δοθεί αποβολή σε κάποιον μαθητή, ο οποίος έχει υποπέσει σε κάποιο παράπτωμα, να γίνει μία ή δύο φορές σύσταση, προτροπή ή ενημέρωση γονέων ή διάφορα τέτοια πράγματα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κύριοι συνάδελφοι, επειδή υπάρχουν πολλοί ομιλητές, για να μπορέσουν όλοι να πάρουν το λόγο, προτείνω οι τοποθετήσεις να μην ξεπερνούν το ένα με ενάμισι λεπτό. Εφόσον συμφωνείτε, προχωρούμε στις τοποθετήσεις των συναδέλφων.

Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Μπολτσή Μαρίνα.

ΜΑΡΙΝΑ ΜΠΟΛΤΣΗ (Β' Αθήνας): Κύριε Πρόεδρε, εκπροσωπώ την Ομάδα Δ και έχω κάποιες ενστάσεις σχετικά με την παρ. 2. Μήπως θα έπρεπε

να προστεθεί και το «περισσότερο ευνοϊκή»; Διότι ναι μεν ως διάκριση νοείται η ανεπιθύμητη συμπεριφορά, που σχετίζεται με τους παραπάνω λόγους και συνιστά, άμεσα ή έμμεσα, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις, που τίθεται θέμα περισσότερο ευνοϊκής μεταχείρισης, λόγω οικονομικής κατάστασης. Επίσης, στο εδάφιο ε' όπου γίνεται λόγος για το μάθημα των Θρησκευτικών, θεωρώ ότι σε μια χώρα που πρεσβεύει το τρίπτυχο πατρίδα - θρησκεία - οικογένεια, το να «προσβάλλουμε» ένα μάθημα, το οποίο πρεσβεύει κάποιες αξίες – και δεν θεωρώ ότι από μόνο του, ως μάθημα, προσβάλλει τη διαφορετικότητα, αφού ουσιαστικά στο λύκειο μαθαίνουμε για άλλες θρησκείες. Κανείς δεν είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει το μάθημα των Θρησκευτικών, οπότε θεωρώ ότι γίνεται μια διάκριση προς αυτό το μάθημα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (Συνήγορος του Παιδιού): Δηλαδή, τι προτείνετε, να βγει;

ΜΑΡΙΝΑ ΜΠΟΛΤΣΗ (Β' Αθήνας): Νομίζω πως ναι ή να διατυπωθεί κάπως καλύτερα.

Στο εδάφιο θ' πιστεύω ότι και η πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχει πολύ μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και θεωρώ ότι αναμφισβήτητα πρέπει να προστεθεί, διότι από κει το παιδί μαθαίνει να δέχεται τη διαφορετικότητα και να μην έχει βίαιες αντιδράσεις προς αυτήν. Για τον λόγο ότι έχουμε στην παρένθεση τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να το κάνουμε λίγο πιο ειδικό.

Τέλος, στο ιη', πρέπει να προστεθεί «ενημέρωση των μαθητών και των καθηγητών», διότι πουθενά δεν προστατεύουμε τον καθηγητή από τις διακρίσεις.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Σταυριανού Βασιλική.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ (Αττικής): Θα ήθελα να πω κάτι σχετικά με αυτό που ανέφερε η συνάδελφος για το μάθημα των Θρησκευτικών. Το γεγονός ότι η πλειονότητα των Ελλήνων πιστεύει στον Χριστιανισμό, δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να αφαιρέσουμε το δικαίωμα από τους υπόλοιπους μαθητές να επιλέξουν τη θρησκεία που πραγματικά θέλουν. Είναι γεγονός ότι το μάθημα αναφέρεται σε άλλες θρησκείες, αλλά αυτό δεν συμβαίνει μέχρι το λύκειο, δηλαδή για τον Ισλαμισμό και για οποιαδήποτε άλλη θρησκεία οι μαθητές ενημερώνονται πολύ αργότερα. Έχουν ήδη σχηματίσει γνώμη στο δημοτικό και μετά αρχίζουν να μαθαίνουν ότι υπάρχουν και άλλες πεποιθήσεις. Επομένως, δεν θεωρώ άστοχη τη συγκεκριμένη παράγραφο και νομίζω ότι δεν υπάρχει κάποιος λόγος να την αφαιρέσουμε. Θεωρώ ότι δεν προσβάλλει τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Λυδία Μαυρίδου.

ΛΥΔΙΑ ΜΑΥΡΙΔΟΥ (Α' Θεσσαλονίκης): Κύριε Πρόεδρε, η ένστασή μου είναι για το δέκατο εδάφιο, για τους ψυχολόγους.

Πρώτον, πώς θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν προσλήψεις ψυχολόγων, από τη στιγμή που υπάρχουν ελλείψεις σε βασικές ειδικότητες καθηγητών;

Δεύτερον, θα ήθελα μια επιπλέον διευκρίνιση για το εάν θα μπορέσει να υπάρξει η επιλογή της ανωνυμίας, για να είναι πιο εύκολο στους μαθητές να πηγαίνουν στον ψυχολόγο χωρίς να στιγματίζονται.

Επίσης, έχω μια ένσταση για το εδάφιο ια', που αφορά στη βίαιη συμπεριφορά και αναφέρει να μην κρίνουμε το περιστατικό αποκλειστικά από αυτό, αλλά να εξετάζουμε τα αίτια και τον λόγο που θα μπορούσε να ωθήσει το θύτη να δράσει με αυτόν τον τρόπο. Πρέπει πρώτα να εφαρμοστεί κάποια ποινή, η οποία επιβάλλεται και θα ορίζεται από τους γραπτούς κανόνες που αναφέραμε πριν στο σχολείο και μετά να συζητήσουμε με τον θύτη για ποιον λόγο το έκανε αυτό. Πρώτα πρέπει να επιβληθεί μια ποινή. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Τελιανίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΕΛΙΑΝΙΔΗΣ (Χαλκιδικής): Θα ήθελα μια διευκρίνιση στο εδάφιο ιγ'. Λέτε εδώ «ενίσχυση του ρόλου των ίδιων των μαθητών στην επίλυση συγκρούσεων». Τι εννοείτε; Να υπάρχουν μαθητές, οι οποίοι θα έχουν κάποιο ρόλο ως...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κύριε συνάδελφε, θα συγκεντρωθούν οι ερωτήσεις και θα απαντηθούν συνολικά. Τον λόγο έχει η κυρία Δανάη Κονταξή.

ΔΑΝΑΗ ΚΟΝΤΑΞΗ (Ιωαννίνων): Θα ήθελα να επανέλθω στο θέμα των κυρώσεων. Κατά τη γνώμη μου, είναι εξαιρετικά σημαντικό να ερευνήσουμε τους λόγους που έχουν οδηγήσει τον θύτη να προβεί σε μια ενέργεια, η οποία έχει στόχο κάποιον συμμαθητή του.

Πιστεύω ότι κανένας από εμάς δεν γεννιέται, δεν είναι από φυσικού του, δεν θέλει από φυσικού του να κάνει κακό, να προσβάλει, να στενοχωρήσει, να περιθωριοποιήσει κάποιον συμμαθητή του. Πιστεύω ότι αυτή του η συμπεριφορά είναι αποτέλεσμα κάποιων προβλημάτων που έχει ο ίδιος, κάποιων βίαιων συμπεριφορών που έχει δεχθεί ο ίδιος. Γι' αυτό πιστεύω ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό, πριν επιβάλουμε την ποινή, η οποία ισχύει για το σύνολο των μαθητών και το σύνολο των ατόμων που έχουν διαπράξει κάποια αξιόποινη πράξη στον χώρο του σχολείου, να διερευνήσουμε τους λόγους που τον έχουν οδηγήσει σε αυτό. Πιστεύω ότι με αυτόν τον τρόπο μπορούμε και να προλάβουμε κάποια περιστατικά, αν γνωρίζουμε τις δυσκολίες, αν γνωρίζουμε τα προβλήματα, τις ιδιαιτερότητες ακόμη και του θύτη, διότι πιστεύω ότι και

αυτός υπήρξε θύμα ή αντιμετωπίζει πολύ σοβαρά προβλήματα και αξίζει να διερευνηθούν αυτά. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε. Το λόγο έχει ο κ. Ιωάννης Ρηγόπουλος-Τσέλιγκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ-ΤΣΕΛΙΓΚΑΣ (Α' Αθηνών): Κατ' αρχάς, θα ήθελα να πω κάτι ακόμη στο θέμα των θρησκευτικών, πιο πολύ σαν προσθήκη στο ίδιο το εδάφιο όπως είναι. Νομίζω ότι για να εκσυγχρονιστεί μπορεί να γίνει προσθήκη να στοχεύει πιο πολύ στην έρευνα, από τη μεριά των μαθητών, ώστε να μπορούν να ερευνούν εις βάθος και όχι μόνο στην επιφάνεια και άλλες αντιλήψεις και άλλες θρησκευτικές πεποιθήσεις και επίσης να εμβαθύνει στα στοιχεία τα οποία έχουν να κάνουν με την καθημερινότητα και αφορούν θρησκευτικά ήθη και έθιμα. Για παράδειγμα, θέλω να πω ότι πολλοί μπορεί να βρεθούν σε ξένες χώρες, να ξέρουν πώς να φερθούν εκεί.

Το δεύτερο είναι μία ακόμη προσθήκη στο θέμα του κανονισμού, που μπορεί να είναι κοινά συμφωνημένος - και νομίζω ότι πρέπει να τονίσουμε τη σημασία της προώθησης της έννοιας του κανονισμού, ως σημαντικού μέτρου για την κοινωνική συμβίωση. Γιατί πολλοί λέμε «κανονισμός» = «περιορισμός», αλλά νομίζω ότι τουλάχιστον, με αυτό τον τρόπο, μπορούμε ακόμη και τις μηδενιστικές απόψεις να τις καταπολεμήσουμε, γιατί ο κανονισμός προστατεύει και εσένα τον ίδιο.

Ακόμα θα ήθελα στο σημείο για τις ομάδες φιλίας και τη διαμεσολάβηση να προσθέσω και την προώθηση του λογικού διαλόγου, διότι και αυτό βέβαια μπορεί να ενταχθεί γενικά στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Δηλαδή οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να διδάξουν τους μαθητές πώς να σκέφτονται λογικά, ώστε να μπορούν να ανασκευάσουν τα δήθεν επιχειρήματα των ρατσιστικών ιδεολογιών.

Και τέλος, επιτρέψτε μου ένα σχόλιο. Πολλά πράγματα, όπως οι δραστηριότητες και όλα αυτά απαιτούν έναν χρόνο και μετά το πέρας του επτάωρου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Όπως το βιώνω εγώ στο σχολείο μου, οι περισσότεροι μαθητές δίνουν προβάδισμα στο φροντιστήριο ή σε κάποιο μάθημα που έχουν μετά, εκτός σχολείου, παρά στις δραστηριότητες, στις οποίες εντάσσονται πολλές φορές λόγω των εκδρομών και τα λοιπά. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Μαρία - Νεφέλη Μπαρτζώκα.

ΜΑΡΙΑ-ΝΕΦΕΛΗ ΜΠΑΡΤΖΩΚΑ (Ημαθίας): Ονομάζομαι Μαρία-Νεφέλη Μπαρτζώκα, από την εκλογική περιφέρεια Ημαθίας, εκπροσωπώ την ομάδα ΣΤ.

Όσον αφορά το εδάφιο ε', το οποίο αναφέρθηκε προηγουμένως, νομίζω ότι τα θρησκευτικά θα έπρεπε όντως να αντικατασταθούν από το μάθημα της θρησκευσιολογίας, γιατί έτσι θα μπορούμε να ερευνήσουμε τις άλλες θρησκείες, να τις γνωρίσουμε. Και όταν γνωρίζουμε διαφορετικές

κοσμοθεωρίες μπορούμε πιο εύκολα να τις κατανοήσουμε και να μάθουμε να τις σεβόμαστε, οπότε δεν θα εμφανίζονται τόσο έντονα οι θρησκευτικές διακρίσεις που πιστεύω ότι μπορούν να εξαλειφθούν και τελείως. Επιπλέον, οι νέοι άνθρωποι θα γίνουν πιο δεκτικοί και ανοικτόμυαλοι και γνωρίζοντας άλλες θρησκείες θα μπορέσουν να καταλάβουν και τη δική τους θέση μέσα στον κόσμο, δηλαδή ότι υπάρχουν και άλλοι γύρω από αυτούς και πώς σχετίζονται με τους άλλους. Θα μάθουν να τους σέβονται, κυρίως. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ματθίλδη Γιαγλάρα.

ΜΑΤΘΙΛΔΗ-ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑΓΛΑΡΑ (Άρτας): Γεια σας, ονομάζομαι Ματθίλδη Γιαγλάρα και είμαι από την εκλογική περιφέρεια Άρτας.

Θα ήθελα να σχολιάσω στο εδάφιο γ', ύστερα από το κόμμα, εκεί που λέτε «πακτική αξιολόγησή τους, με τη συνδρομή και των απόψεων των μαθητών». Τι εννοείτε, δηλαδή; Ότι καθηγητές θα αρχίσουν να αξιολογούνται, με τις απόψεις των μαθητών; Και αν αυτό είναι λίγο αυθαίρετο; Αν, καμιά φορά οι μαθητές στηρίζονται στη συμπάθειά τους σε κάποιο καθηγητή; Ας το προσδιορίσουμε λίγο, στα θέματα διακρίσεων. Επίσης, θα ήθελα να πω το εξής: ας σταματήσουμε να τα «βάζουμε» με το μάθημα των θρησκευτικών, δεν είναι το μάθημα, είναι το πώς κάνει το μάθημα ο καθηγητής. Κάλιστα θα μπορούσε και το μάθημα της έκθεσης ή το μάθημα των κειμένων, αν κάποιο κείμενο αναφέρεται με κάποιο τρόπο στη θρησκεία, να το βγάλουμε, ως διάκριση. Μπορούμε να προσθέσουμε μετά το κόμμα, για να μην μαλώνουμε, την έκθεση και τα κείμενα.

Επίσης, θα ήθελα να πω το εξής: μήπως το εδάφιο ια' «καθιέρωση διαδικασιών ακρόασης και επιδίωξη συμφιλίωσης», συγκρούεται κάπως με το εδάφιο ιη', το οποίο με βρίσκει απόλυτα σύμφωνη, διότι λέει «διασφάλιση διαδικασιών, ώστε να εξετάζεται με εχεμύθεια...»; Ίσως δεν εξασφαλίζεται έτσι η εχεμύθεια, με την καθιέρωση διαδικασιών ακρόασης. Εγώ έτσι το σκέφτομαι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Φώτιος Δρόσος.

ΦΩΤΙΟΣ ΔΡΟΣΟΣ (Ηρακλείου): Ονομάζομαι Φώτιος Δρόσος, από την περιφέρεια Ηρακλείου. Θα ήθελα να μιλήσω για το εδάφιο κα', το οποίο λέει «σύνδεση του σχολείου με τοπικούς φορείς για διοργάνωση εκδηλώσεων, προβολών, παραστάσεων, δράσεων αλληλεγγύης». Θα ήθελα να θέσω το ερώτημα: πώς γίνεται να προσθέσουμε και άλλο φόρτο; Δεν υπάρχει χρόνος γι' αυτά τα πράγματα πιστεύω, ειδικά στην Γ' Λυκείου. Ένα δεύτερο θέμα, είναι ότι τα δημόσια σχολεία δεν καλύπτουν απαιτήσεις των πανελλαδικών εξετάσεων, οπότε ίσως πρέπει να μειωθεί η ύλη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων των Επιτροπών): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Αφροδίτη Ασωνίτη.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΑΣΩΝΙΤΗ (Κέρκυρας): Θα ήθελα να αναφερθώ στο θέμα των ποινών και να φέρω μία ένσταση. Αναφέρατε εξάντληση εναλλακτικών τρόπων αντιμετώπισης των βλαπτικών συμπεριφορών και αποκατάσταση της τυχόν βλάβης. Θα ήθελα να αναφέρετε ονομαστικά ποιοι θα είναι αυτοί οι εναλλακτικοί τρόποι, γιατί μπορεί να είναι διάφοροι και μπορεί να πρέπει να αποκλειστούν. Επίσης, θεωρώ ότι δεν υπάρχουν βαρύτερες και πιο ελαστικές ποινές, αλλά ίσως πιο βαριά περιστατικά και πιο απλά και πιο ασήμαντα. Επίσης ένα περιστατικό, στο οποίο δεν δίνουμε τόσο σημασία, μπορεί να έχει μια εξέλιξη την οποία να μην τη θέλουμε. Άρα, θα πρέπει να κοιτάξουμε το ιστορικό των παιδιών και το οικογενειακό περιβάλλον τους. Αν είναι ένα απλό περιστατικό, το οποίο θα θεωρήσουμε ασήμαντο, μπορεί να το περάσουμε και να μην του δώσουμε σημασία. Το ότι μπορεί να είναι ασήμαντο δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να το προσέξουμε, γιατί μετά μπορεί να έρθουν χειρότερα προβλήματα. Γι' αυτό σας ανέφερα ότι θέλω να εξηγήσετε παραπάνω την εξάντληση εναλλακτικών τρόπων. Ποιοι είναι αυτοί οι εναλλακτικοί τρόποι; Γιατί πρέπει να υπάρχουν ποινές, αλλά το θέμα είναι πώς θα είναι αυτές οι ποινές. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ελένη Τρικαλιώτου.

ΕΛΕΝΗ ΤΡΙΚΑΛΙΩΤΟΥ (Ημαθίας): Θα ήθελα να τοποθετηθώ με αφορμή το εδάφιο δ'. Οι προτάσεις είναι ουσιαστικές και θεωρώ ότι μας ενδιαφέρουν όλους αρκετά, όμως πριν ακούστηκε ότι δεν θα έχουμε μείωση της ύλης. Πώς θα γίνει αυτό; Λογικά θα πρέπει να υπάρξει κάποια μείωση της ύλης, διότι ακόμη και η υπάρχουσα ύλη είναι δύσκολο να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς σε πολλά σχολεία. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Ελευθέριος Πιστικός.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΙΣΤΙΚΟΣ (Β' Πειραιώς): Θα ήθελα να κάνω κάποιο σχόλιο στο εδάφιο ιζ'. Πώς θα γίνει σχετικά με τα τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας, τη λειτουργία κουζίνας κ.λπ.; Ίσως να δημιουργήσουν ένα καινούργιο είδος ρατσισμού από τα παιδιά που έχουν να πάνε στο φροντιστήριο, αν χρειαστεί, γιατί μπορεί να χρειαστεί και αυτό σε κάποιες περιπτώσεις και αντί να πετύχουμε κάτι καλό, να πετύχουμε το ανάποδο. Πώς θα καταφέρουμε πάνω σε αυτό να κερδίσουμε θετικά αποτελέσματα; Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Ηλίας Τσιονάρας.

ΗΛΙΑΣ ΤΣΙΟΝΑΡΑΣ (Τρικάλων): Η δική μου ένσταση είναι πάνω στο θέμα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης των καθηγητών, καθώς πιστεύω ότι δεν αρκούν ένα ή δύο σεμινάρια. Το θέμα είναι ότι μετά από τα σεμινάρια θα πρέπει να ακολουθήσουν κάποια τεστ, πιο πολύ ψυχολογικά παρά εκπαιδευτικά και, αν δεν καταφέρουν να περάσουν αυτά τα τεστ, πιστεύω ότι θα πρέπει να υποβληθούν σε κάποιες κυρώσεις, καθώς το θέμα του σχολείου

είναι πολύ σοβαρό, καθώς καθορίζει το χαρακτήρα μας, μαζί με την οικογένεια. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Σάββας Χριστοφορίδης

ΣΑΒΒΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ (Ξάνθης): Θέλω να αναφερθώ στο εδάφιο α', σχετικά με την ενημέρωση των μαθητών για τη νομοθεσία και θέλω να πω ότι μέσω μιας απλής ενημέρωσης, οι μαθητές μπορεί να μην αντιληφθούν διαισθητικά τον μεγάλο όγκο του προβλήματος. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με άλλους τρόπους, με πιο διαισθητικούς τρόπους, όπως συζητήσεις μέσα στην τάξη, παρά με απλές ενημερώσεις. Απλά, πιστεύω ότι θα χρειαστεί τροποποίηση αυτό το εδάφιο. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ελευθερία Ιγνατίδου.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΙΓΝΑΤΙΔΟΥ (Κοζάνης): Διαβάζοντας το εδάφιο ιζ', το οποίο γράφει «μέτρα και πρωτοβουλίες για τη στήριξη των πλέον ευάλωτων και οικονομικά αδύναμων μαθητών», θεωρώ πως τα μέτρα και οι πρωτοβουλίες θα έπρεπε να είναι για όλους τους μαθητές, διότι σε μια τάξη δεν χωρίζονται οι οικονομικά αδύναμοι με τους οικονομικά πιο δυνατούς. Συγκεκριμένα βλέπω εδώ ότι λέει «τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας». Θεωρώ ότι και κάποιος που έχει κάποια λεφτά για φροντιστήρια, αν θα ήταν καλό το τμήμα ενισχυτικής διδασκαλίας, θα επέλεγε και αυτός, όπως και ένας αδύναμος μαθητής, να πάει στο τμήμα αυτό και να παρακολουθήσει το μάθημα. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε. Τον λόγο έχει η συνάδελφος κ. Παρασκευή Θεοφάνους.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ (Α' Θεσσαλονίκης): Στη Β Ομάδα θυμάμαι ότι είχε εγκριθεί κατά πλειοψηφία μια πρόταση, η οποία αφορούσε την εύρεση τρόπων ώστε ο μαθητής να κατανοήσει το πώς βιώνεται το δημοκρατικό πολίτευμα στην πράξη, γιατί θεωρήσαμε ότι αυτό θα αποτελέσει μια λύση στο πρόβλημα των διακρίσεων. Και αυτό ακριβώς δεν το εντοπίζω εδώ πέρα ανάμεσα στα εδάφια και σκέφτηκα μήπως μπορεί να γίνει μια προσθήκη στο εδάφιο δ' «ενίσχυση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης μαθημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού», να προστεθεί η φράση «και του δημοκρατικού πολιτεύματος». Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε. Ο τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Ίκαρος – Στέφανος Κουρκάκης.

ΙΚΑΡΟΣ-ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΡΚΑΚΗΣ (Καρδίτσας): Θα ήθελα να ζητήσω δύο διευκρινίσεις, συγκεκριμένα στο εδάφιο ιβ', που αναφέρεται στην εξάντληση εναλλακτικών τρόπων αντιμετώπισης των βλαπτικών συμπεριφορών και αποκατάσταση της τυχόν βλάβης. Εννοείτε ότι θα ακολουθείται μια συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία θα αποτελείται από συγκεκριμένα βήματα, πριν την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων ή κάτι άλλο; Και στο εδάφιο

ιστ' αναφέρεται η ειδική φροντίδα και οι θετικές δράσεις για την ισότιμη ενσωμάτωση και τη συμμετοχή μαθητών με αναπηρία ή και ιδιαιτερότητες αλλοδαπών μαθητών κ.λπ..

Γνωρίζω συγκεκριμένα στην περιφέρειά μου για προηγούμενες προσπάθειες ενσωμάτωσης μαθητών καταγωγής Ρομά. Η προσέγγιση ήταν μια οικονομική βοήθεια γι' αυτές τις οικογένειες, για να μπορέσουν τα παιδιά τους να παρακολουθήσουν το ελληνικό σχολείο, η οποία ήταν σχετικώς ανεπιτυχής, τουλάχιστον κατά τη δική μου εμπειρία. Αυτό που θα ήθελα να ρωτήσω είναι τι προβλέπετε ως ειδική φροντίδα και θετικές δράσεις. Ευχαριστώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε. Οι τοποθετήσεις των συναδέλφων ολοκληρώθηκαν. Κύριε Μόσχο, έχετε να προσθέσετε κάτι άλλο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (Συνήγορος του Παιδιού): Έχω να απαντήσω σε διάφορα ερωτήματα και διευκρινίσεις, αλλά πιθανώς θα χρειαστώ και λίγο χρόνο με τους συνεργάτες μου για να δω λίγο την αναδιατύπωση ενδεχομένως μετά τις παρατηρήσεις των κυρίων εφήβων βουλευτών για ένα - δύο εδάφια. Δεν προβλέπεται, αλλά θα χρειαστώ μια διακοπή.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Διακόπτουμε για 5 λεπτά.

(στο σημείο αυτό διακόπτεται η συνεδρίαση)

(μετά τη διακοπή)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, επαναλαμβάνεται η διακοπείσα συνεδρίαση. Τον λόγο έχει ο Εισηγητής κ. Μόσχος, προκειμένου να μας ενημερώσει για τις τροποποιήσεις επί της νομοθετικής πρότασης, μετά τις τοποθετήσεις των συναδέλφων. Ορίστε κ. Μόσχο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (Συνήγορος του Παιδιού): Κατ' αρχάς θέλω να σας πω ότι είναι πολύ ενδιαφέρον να ακούει κάποιος σκέψεις και προβληματισμούς που δεν αφορούν μονάχα μια νομοθετική πρόταση που γίνεται εδώ, στο πλαίσιο αυτής της άσκησης προσομοίωσης, αλλά γενικότερα για το πώς στεκόμαστε απέναντι σε φαινόμενα στον χώρο του σχολείου.

Υπάρχουν μερικά από τα θέματα που θίχτηκαν, τα οποία θεωρώ προσωπικά ότι δεν περιλαμβάνονται σε αυτή τη νομοθετική ρύθμιση που κάνουμε, γιατί αυτή αφορά το χώρο του σχολείου. Δεν έχουμε συμπεριλάβει για παράδειγμα το θέμα της μείωσης της ύλης. Εδώ αφορά μια γενικότερη μελέτη για την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος κ.λπ., που νομίζω ότι είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα. Προσωπικά είμαι σύμφωνος με αυτόν τον προβληματισμό, αλλά εδώ θα θέλαμε περισσότερο να εστιάσουμε στο τι γίνεται μέσα στα σχολεία.

Κατ' αρχάς, για τους ορισμούς, επειδή ακούστηκε στο δεύτερο άρθρο ένας προβληματισμός για την λιγότερο και περισσότερο ευνοϊκή μεταχείριση, αναφέρω ότι αυτή τη διατύπωση την έχουμε πάρει απευθείας από τον νόμο 3304 και ότι η περισσότερο ευνοϊκή είναι ακριβώς το ανάποδο της ευνοϊκής, δηλαδή είναι περιττό να το αναφέρουμε. Γι' αυτό έχει αναφερθεί μόνο εδώ, διότι δεν χρειάζεται.

Παράγραφος 4, εδάφιο α': εδώ σχετικά με την ενημέρωση ορθά ειπώθηκε, νομίζω, ότι δεν αρκεί η ενημέρωση και χρειάζονται συζητήσεις, αλλά γι' αυτόν τον λόγο έχουμε παρακάτω άλλα εδάφια, τα οποία μιλούν για τον διάλογο μέσα στις τάξεις, για συζητήσεις, για επιμόρφωση, για δραστηριότητες όσο γίνεται περισσότερο. Εξάλλου και το ίδιο το εδάφιο αυτό μιλά και για ενημέρωση σε συνεργασία με θεσμικούς φορείς κ.λπ.. Εμείς σας λέμε πάντως ότι όταν επισκεπτόμαστε σχολεία δεν βγάζουμε ομιλία. Καθόμαστε γύρω-γύρω με τα παιδιά και συζητάμε. Μέσα από συζητήσεις γίνεται η καλύτερη ενημέρωση. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάτι για να αλλάξουμε εδώ.

Στο εδάφιο β', για την επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, προσωπικά δεν θα έθετα το θέμα της κατάρτισης, παρόλο που είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί αφορά πια την προετοιμασία τους και όχι τη δράση μέσα στο σχολείο. Μέσα στο σχολείο, από τη στιγμή που επιλέχθηκαν και έφθασαν, είναι η επιμόρφωση και, όπως σωστά ειπώθηκε, η διαρκής και τακτική επιμόρφωση.

Το ερώτημα που λέτε για τα ψυχολογικά τεστ δεν θα το διατύπωνα έτσι, αλλά σίγουρα το τεστ είναι ένα κομμάτι της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει και ένα «τεστάρισμα», μία εκτίμηση του πόσο ένας εκπαιδευτικός είναι ή δεν είναι ικανός να διδάξει. Θα ξέρετε ότι σε αυτή τη χώρα έχουμε μεγάλο πρόβλημα με την αξιολόγηση εδώ και πολλά χρόνια. Υπάρχουν αντιστάσεις, υπάρχουν επιχειρήματα υπέρ ή κατά. Θα πρέπει κάποια στιγμή να οργανωθούμε σε μια πιο αντικειμενική, υπεύθυνη και διαρκή αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, αλλά δεν είναι κάτι που μπορούμε εμείς τόσο εύκολα και σε μια τέτοια νομοθετική πρόταση να λύσουμε.

Πάντως εξηγώ ότι εμείς θέσαμε, μετά και τη δική σας πρόταση, το ζήτημα της τακτικής αξιολόγησης μέσα στις προτάσεις και προσθέσαμε –να διευκρινίσω– το ζήτημα της συνδρομής των απόψεων των μαθητών, όχι με την έννοια ότι οι μαθητές θα κρίνουν: «αυτός είναι καλός, αυτός δεν είναι καλός». Η πρόταση που ακούστηκε χθες και την οποία ο Συνηγόρος του Παιδιού προβάλλει εδώ και χρόνια και έχουμε δει να εφαρμόζεται σε άλλες χώρες, είναι η συνδρομή των μαθητών με ενδείξεις, η οποία μπορεί να γίνεται μέσα από ανώνυμα ερωτηματολόγια. Ξέρετε ότι πολλοί καθηγητές το κάνουν στις τάξεις τους. Μοιράζουν ερωτηματολόγια για να πάρουν ανατροφοδότηση από τους μαθητές, για να δουν πώς τα πάνε, εάν τα καταφέρνουν καλά στη συνεργασία τους με τα παιδιά κ.λπ..

Θα μπορούσαν, λοιπόν, οι μαθητές να συμβάλλουν στην ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού και όχι να είναι αυτοί που εξουσιάζουν, αν

θα μείνει ο εκπαιδευτικός ή όχι στο σχολείο. Να βοηθούν, αυτή είναι η λογική μας. Εγώ θα το έβαζα σε ψηφοφορία, αν θα το κρατήσουμε ή όχι. Είναι το πρώτο σημείο που θα πρότεινα να μπει σε ψηφοφορία, δηλαδή εάν θέλετε να κρατήσουμε τη συνδρομή των απόψεων των μαθητών στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Στη συνέχεια στο εδάφιο δ', εγώ το κάνω δεκτό κι αν θέλετε το βάζουμε σε ψηφοφορία να προστεθεί εδώ. Λέμε «ενίσχυση μαθημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του παιδιού, το δημοκρατικό πολίτευμα, τις διακρίσεις κ.λπ. κ.λπ.». Θεωρώ ότι υπάρχει μάθημα για το δημοκρατικό πολίτευμα, η πολιτική παιδεία, αλλά αν θέλετε να το βάλουμε για να το τονίσουμε, δεν έχω αντίρρηση.

Προχωρούμε παρακάτω, στο εδάφιο ε' -το επίμαχο- που ακούστηκαν διάφορες αντιλήψεις και προβληματισμοί. Εγώ θα ξεκινήσω να σας πω ότι έχω ακούσει τους πιο ενθουσιασμένους μαθητές για το μάθημα των θρησκευτικών. Γιατί περνάν καλά όταν οι καθηγητές τους κάνουν το μάθημα με έναν τέτοιο τρόπο που να μπορούν να περνάν καλά. Να συζητούν, να ανταλλάσσουν απόψεις, να σκέφτονται. Εδώ, λοιπόν, επιτηδες η διατύπωση που βάλουμε δεν ήταν η ύλη ή το μάθημα, αλλά η διδακτική των μαθημάτων. Αν θέλετε να βγάλουμε το παράδειγμα των θρησκευτικών γιατί «ερεθίζει» κάποιους, το βγάζουμε. Αλλά ο λόγος που το βάλουμε ήταν -ειπώθηκε και εχθές- ότι εάν χρησιμοποιείται το μάθημα για να κάνει κάποιους να νιώθουν ότι δεν είναι σωστοί, για να αποκλειστούν ή για να οδηγηθούν στην κόλαση ή οπουδήποτε αλλού, είναι λάθος. Αλλά ξανά σας λέω ότι το μάθημα των θρησκευτικών, όταν γίνεται με σωστό τρόπο, με σωστή διδακτική, τιμά τους μαθητές όλους είτε πιστεύουν, είτε δεν πιστεύουν, είτε πιστεύουν σε οποιοδήποτε θρήσκευμα. Γι' αυτό κιόλας το περιλάβαμε κι εάν θέλετε θα το βάλουμε σε ψηφοφορία.

Συνεχίζω. Οι δραστηριότητες, οι σχολικές δραστηριότητες: άκουσα την επιφύλαξη «μα πώς θα προλάβουμε να τα κάνουμε όλα; Εδώ πέρα δεν προλαβαίνουμε, γιατί τρέχουμε έχουμε φροντιστήρια κ.λπ.». Ναι, ίσως θα μπορούσαμε να προσθέσουμε «εντός ή εκτός προγράμματος» αλλά είναι αίτημα των παιδιών, των μαθητών, να υπάρχουν περισσότερες σχολικές δραστηριότητες, όχι τόσο πολλή διδακτέα ύλη και εξετάσεις. Ας μην το απορρίψουμε, σε μια τέτοια πρωτοβουλία, ας κρατήσουμε τις σχολικές δραστηριότητες και θα δούμε πού μπορούν να είναι, αν είναι μέσα ή έξω από το πρόγραμμα. Η δική μας άποψη είναι ότι θα μπορούσε να υπάρχει μια ευέλικτη ζώνη όπως υπάρχει στο δημοτικό, να υπάρχει και στο γυμνάσιο και το λύκειο, όπου να υπάρχουν δραστηριότητες και να υπάρχουν εθελοντικά για όποιους θέλουν επιπλέον.

Για την εφαρμογή των σχολικών κανονισμών: υπήρξε μια πρόταση κάπως να προσθέσουμε «με στόχο την κοινωνική συμβίωση». Δεν θα είχα αντίρρηση, είναι φραστικό ζήτημα, πιθανώς στο τέλος της πρότασης θα μπορούσε να μπει και «μέσω αυτών ανάδειξη της αξίας της ομαλής κοινωνικής συμβίωσης».

Λίγο παρακάτω, στο εδάφιο θ', υπήρξε μια επιφύλαξη γιατί βάζουμε τη φράση «στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση». Διότι απλούστατα στην πρωτοβάθμια υπεύθυνος καθηγητής για τα θέματα επίλυσης της σύγκρουσης είναι ο δάσκαλος, ενώ στην δευτεροβάθμια έχουμε πολλούς. Στην πρωτοβάθμια, στο δημοτικό, ποιος θα επιλύσει τις διαφορές; Κανονικά ο δάσκαλος του παιδιού, είναι ένας ή ο κύριος. Στη δευτεροβάθμια που έχετε πολλούς εκπαιδευτικούς και που μερικές φορές υπάρχει υπεύθυνος τμήματος αλλά δεν αναλαμβάνει πάντοτε ευθύνες παραπάνω, λέμε - και έρχεται μια πρόταση από τους ίδιους τους μαθητές - ας ορίζονται κάποιοι, οι οποίοι επιμορφώνονται παραπάνω και είναι σε θέση να κάνουν αυτή τη διαμεσολάβηση.

Στο «πλαισίωση και σύνδεση του σχολείου με ειδικούς ψυχικής υγείας, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς» εμείς δεν χρησιμοποιήσαμε τη λέξη «προσλήψεις», λάθος ακούστηκε ή λάθος υπονοήθηκε, εμείς είπαμε «πλαισίωση και σύνδεση». Δηλαδή μπορεί να είναι με περιοδική απασχόληση, μπορεί να είναι με διάφορους τρόπους, πρέπει να δούμε και να μελετηθεί σε επίπεδο οικονομικής δυνατότητας, αλλά πάρα πολλές φορές υπάρχουν κοινωνικοί λειτουργοί στην κοινότητα. Υπάρχουν υπηρεσίες δημόσιες με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς που μπορούν να αξιοποιηθούν από τα σχολεία και υπάρχουν και οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων - δεν ξέρω πόσο τους γνωρίζετε - που βοηθούν πάρα πολλές φορές. Θεωρώ ότι εδώ δεν τίθεται τέτοιο θέμα.

Ως προς την ανωνυμία που τέθηκε από μια συνάδελφο ότι «μα, πώς θα πάμε στον ψυχολόγο και θα διασφαλίζεται η ανωνυμία»; Νομίζω η πρακτική που έχουμε δει στα σχολεία μέχρι στιγμής είναι η ανωνυμία, προφανώς δεν μπορεί να διασφαλίζεται έναντι του ψυχολόγου, όταν θα πας να συναντήσεις κάποιον θα τον συναντήσεις προσωπικά. Αλλά γίνεται και εφαρμόζεται με έναν τέτοιο τρόπο που να μην υπάρχουν τα ονόματα αυτών που θα πάνε να δουν τον ειδικό σε δημόσια θέα και με τέτοιο τρόπο και με τέτοια διαδικασία που να μην εκτίθεται κάποιος. Επίσης, όσο περισσότεροι πηγαίνουν να συζητήσουν, τόσο δεν θεωρούνται προβληματικοί. Ο ψυχολόγος ή ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να κάνει συζητήσεις διαλόγου, ενημέρωσης, επομένως θεωρούμε ότι δεν τίθεται θέμα ανωνυμίας.

Παρακάτω στο εδάφιο ια', τέθηκε από αρκετούς ένα ζήτημα «τι εννοείτε με την διαδικασία ακρόασης και επιδίωξης συμφιλίωσης»; Χρησιμοποιούμε τον όρο έχοντας δει διάφορες πρακτικές. Δηλαδή θα το πω πολύ απλά: δύο παιδιά τσακώθηκαν, πιάστηκαν στα χέρια. Ο ένας είχε πάει στο νοσοκομείο. Προφανώς είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό ζήτημα που πιθανώς έχει και ποινικές ευθύνες για έναν εξ αυτών. Αλλά όταν είναι θέμα ενός τσακωμού στο προαύλιο, πάρα πολύ συχνά στα σχολεία βλέπουμε τιμωρία στις τάξεις σας. Αυτό που ύστερα από προτάσεις μαθητών λέμε εδώ και προσπαθούμε να περάσουμε σε αυτήν τη νομοθετική πρόταση είναι ότι δεν τελειώνουμε απλώς με μια ποινή ή κύρωση ή μια προειδοποίηση, αλλά ασχολούμαστε σε βάθος. Ακούμε τα μέρη, βλέπουμε τι έχει να πει ο θύτης και τι το θύμα και μερικές

φορές βάζουμε τα παιδιά να συζητήσουν μεταξύ τους. Και να δεσμευτούν. Όχι κάθε φορά τσακώνομαι, δεσμεύομαι, ξανατσακώνομαι και δεν τρέχει τίποτε. Δεν εννοούμε κάτι τέτοιο. Το λέω σε απλή γλώσσα, δική σας. Αλλά σίγουρα πρέπει να δίνεται χρόνος, να επενδύεται χρόνος στην επίλυση. Αυτό είναι που ζητάμε και θα θέλαμε να υιοθετηθεί και να συμπεριληφθεί στο συγκεκριμένο νομοθέτημα.

Ποιοι άλλοι εναλλακτικοί τρόποι υπάρχουν, λέμε για εναλλακτικούς τρόπους αποκατάστασης βλάβης και επιβολής κυρώσεων. Επίσης, τέθηκε ένα ερώτημα σχετικά με τις αλλιώτικες ποινές, άλλες στη Θεσσαλονίκη, άλλες στην Κρήτη, κλπ. Η νομοθεσία έχει πρόβλεψη διαβαθμισμένων ποινών: από απλή σύσταση μέχρι αποβολή μιας ώρας, δίωρη, τρίωρη, πολύωρη, αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος κ.ά. Γενικότερα το Πειθαρχικό του σχολείου χρειάζεται μία αναπλαισίωση. Και να καταγράφονται μέσα και εναλλακτικοί τρόποι. Αυτό που έχουμε δει λοιπόν εμείς, σαν εναλλακτικούς τρόπους, που σε αρκετά σχολεία εφαρμόζεται, είναι ότι συμφωνούμε, για παράδειγμα: έκανα μία καταστροφή; αναλαμβάνω να βάψω τον τοίχο, να κάνω κάτι θετικό πίσω όταν έχω ήδη παραβιάσει την σχολική περιουσία, το αποκαθιστώ και δηλώνω με τον τρόπο μου, με μία δέσμευση και ευθύνη, ότι από εδώ και πέρα αναλαμβάνω την ευθύνη να μην το επαναλάβω και βεβαίως να δείξω ότι κατάλαβα το λάθος μου. Αυτό λοιπόν, το καλύτερο που περιμένουμε από τους μαθητές είναι να καταλάβουν το λάθος τους και να μην το επαναλάβουν, παρά να δημιουργηθεί μία αίσθηση μίσους ότι «ξέρεις, δεν με καταλαβαίνουν, θα ξανακάνω τα ίδια». Κυρίως η αποκαταστατική αντίληψη λέει: βελτιώνω, αποκαθιστώ την βλάβη που έκανα και δεσμεύομαι να μην το επαναλάβω.

Λίγο παρακάτω, στο ερώτημα σχετικά με την ειδική φροντίδα και τις θετικές δράσεις στο εδάφιο ιστ'. Ειδικά για τους Ρομά υπάρχουν πολλές δράσεις. Ξέρω στην Καρδίτσα μια τέτοια περίπτωση και εχθές με έναν συνάδελφο συζητούσαμε τους προβληματισμούς μας, τι γίνεται με την δυσκολία ένταξης κάποιων πληθυσμών και στην εκπαίδευση, αλλά και γενικότερα στον κοινωνικό ιστό. Εμείς και για τα παιδιά με αναπηρίες και για τα παιδιά Ρομά και για κάθε παιδί με ειδικά χαρακτηριστικά, έχουμε δει αλλά θα θέλαμε να υπάρχουν ακόμα περισσότερα ειδικά μέτρα που εκπονούνται σε κάθε σχολική κοινότητα, βλέποντας τις τοπικές ανάγκες. Λες: «πώς θα ξεπεράσω τις διακρίσεις; Πώς θα κάνω τον άλλον να νιώθει καλά; Αρκεί το επίδομα»; Το επίδομα ίσως και να είναι λάθος. Εμείς είχαμε πει παλαιότερα για το επίδομα που δίδεται, ότι κακώς δινόταν στην αρχή του χρόνου. Τώρα πλέον το δίνουν στο τέλος του χρόνου, για να μένουν τα παιδιά και να μην παίρνουν απλώς το επίδομα και να σταματούν να φοιτούν. Αλλά υπάρχουν και άλλες πολλές ενέργειες που θα πρέπει σαν θετικές δράσεις να παρέχονται στην εκπαίδευση. Γι' αυτό λοιπόν εμείς, αντιγράφοντας ακόμη και πράγματα που προβλέπονται στην νομοθεσία, περιλάβαμε αυτήν την ειδική διάταξη.

Ο προβληματισμός σας για το εδάφιο ιζ' ακουμπά και τον δικό μας. Προτάθηκε εχθές: μέτρα για τη στήριξη των πλέον ευάλωτων και οικονομικά αδυνάτων. Μήπως εάν κάναμε τμήματα ένταξης ενισχυτικής διδασκαλίας

ερχόντουσαν κάποιιοι να πουν ότι κάνεις κατά κάποιον τρόπο διάκριση και στιγματισμό των αδυνάτων; Μήπως εάν κάναμε σχολική κουζίνα και ωφελούσε μόνο κάποιους, αυτό θα ήταν σαν να δηλώνουν την ταυτότητά τους; Σωστός προβληματισμός. Το ευκαίιο θα ήταν να υπήρχαν αρκετοί πόροι, να έχουμε όσο γίνεται περισσότερες παροχές στην εκπαίδευση. Δεν έχουμε τέτοιους πόρους, το ξέρουμε σήμερα. Αλλά από την άλλη εμείς το περιλάβαμε, αν θέλετε θα το βάλουμε σε ψηφοφορία, σαν μία δυνατότητα θετικής δράσης που αναπτύσσεται σε κάποια σχολεία, με πρόβλεψη να αφορά όσο το δυνατό περισσότερους μαθητές. Όχι στιγματιστικά σε κάποιους να λες ότι «αυτοί είναι οι φτωχοί», αλλά όσο γίνεται σε περισσότερους. Βεβαίως εφόσον το θέλουν και τυγχάνει της αποδοχής.

Σχετικά με το εδάφιο ιη', μπήκε ένα ζήτημα με τις καταγγελίες. Κάποιος πρότεινε ενημέρωση μαθητών και καθηγητών για τα αρμόδια πρόσωπα κ.λπ.. Συμφωνούμε και γιατί όχι, ας είναι και οι καθηγητές. Ας το βάλουμε σε ψηφοφορία. Τώρα για το εάν οι καταγγελίες διερευνώνται, επειδή μπήκε ένα ζήτημα πώς μπορούν να διερευνηθούν. Κάποιος συνέδεσε την καταγγελία με την ακρόαση και την επιδίωξη συμφιλίωσης του εδαφίου ια' και πώς κάποιος μπορεί να κάνει καταγγελία και να τηρείται η εχεμύθεια, εάν στη συνέχεια υπάρχει ακρόαση και επιδίωξη συμφιλίωσης. Μην τα συνδέουμε αυτά τα δύο, μην τα συγχέουμε, άλλο το ένα άλλο το άλλο. Εδώ αυτό που λέμε είναι ότι αν έχεις να κάνεις μια καταγγελία, πρέπει με κάποιο τρόπο να μπορείς να την κάνεις με εχεμύθεια και χωρίς να γίνει γνωστό στους πάντες ή τουλάχιστον να είναι γνωστό μόνο σε κάποιους που διερευνούν την υπόθεσή σου. Από κει και πέρα αν θα επιλεγεί, με δική σου σύμφωνη γνώμη, να ξεκινήσει μια διαδικασία για την αποκατάσταση της βλάβης, τότε μπαίνεις σε ακρόαση και τότε μπαίνεις σε όλα τα υπόλοιπα. Και τα υπόλοιπα που λέμε εδώ, η επιδίωξη συμφιλίωσης, είναι μια κοπιώδης διαδικασία, δεν είναι κάτι απλό. Πραγματικά όμως θα θέλαμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που επενδύει στον διάλογο - το ζητάτε και εσείς εξάλλου -, που έχει περισσότερη επικοινωνία μέσα. Αν θέλει αυτός που κάνει καταγγελία μπαίνει σε διαδικασία αποκατάστασης είτε με τον συμμαθητή είτε με τον καθηγητή με τον οποίο έχει ξεκινήσει. Απλώς αντί να έχουμε μόνο δικαστικού τύπου αντιμετώπιση των ζητημάτων, ότι δηλαδή «ξέρεις, κατήγγειλες αυτό, απόδειξέ το, δεν το αποδεικνύεις τελειώσαμε» ή «το απέδειξες = τιμωρία», λέμε ότι καλό θα ήταν να υπάρχουν διαδικασίες που φέρνουν τα μέρη κοντά μεταξύ τους. Σε κάποιες περιπτώσεις βεβαίως χρειάζεται πειθαρχικά να ενεργοποιηθεί είτε για τους μαθητές είτε για τους εκπαιδευτικούς η αντίστοιχη προβλεπόμενη διαδικασία.

Τέλος, - απαντώ στα ερωτήματά σας, δεν ξέρω αν έχασα κανένα - κάποιος πρότεινε να βάλουμε το θέμα του διαλόγου, εκεί που λέμε ενίσχυση των μαθητών για την επίλυση συγκρούσεων και εδώ οι συνάδελφοι προηγουμένως πρότειναν να προσθέσουμε μια φράση στο εδάφιο ιγ' «ενίσχυση του ρόλου των ίδιων των μαθητών στην επίλυση συγκρούσεων μέσω διαλόγου και αλληλοκατανόησης». Ήταν το στοιχείο της λογικής, που εσείς νομίζω ότι το προβάλατε και να το διατυπώσουμε με κάποιο τρόπο για να

εμπλουτίσουμε την πρόταση αυτή, στην ίδια λογική που είπατε. Εάν συμφωνείτε, για να προχωρήσουμε στις διαδικασίες, πριν βάλουμε ολόκληρη τη νομοθετική πρόταση σε έγκριση, να πιάσουμε μια μια τις προτάσεις για τις αλλαγές. Να το κάνουμε έτσι; Ίσως πρέπει εγώ να τις υπενθυμίζω.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Μόσχο. Ξεκινάει, λοιπόν, η ψηφοφορία, επί της νομοθετικής πρότασης «Αρχές και κανόνες για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων στο σχολείο», όπως αυτή διαμορφώθηκε.

Η διαδικασία έχει, ως εξής: αρχικά, θα ψηφίσουμε επί της αρχής, στη συνέχεια, θα ψηφίσουμε κατ' άρθρον και τέλος, θα ψηφίσουμε τη νομοθετική πρόταση, στο σύνολό της.

Η ψηφοφορία θα γίνει με ανάταση χειρός, πρώτα θα σηκώσουν το χέρι όσοι συμφωνούν, μετά θα σηκώσουν το χέρι όσοι διαφωνούν και τέλος θα σηκώσουν το χέρι όσοι δηλώσουν «παρών», δηλαδή ούτε συμφωνούν ούτε και διαφωνούν.

Παρακαλώ όσοι συνάδελφοι συμφωνούν επί της αρχής της νομοθετικής προτάσεως, να σηκώσουν το χέρι τώρα, δηλαδή, όσοι είναι υπέρ της πρότασης.

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Όσοι είναι κατά, ας σηκώσουν το χέρι, τώρα.

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Τέλος, ας σηκώσουν το χέρι όσοι δηλώνουν «παρών».

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Επομένως, η νομοθετική πρόταση έγινε δεκτή επί της αρχής, κατά πλειοψηφία.

Προχωρούμε τώρα στην ψήφιση της νομοθετικής πρότασης κατ' άρθρον.

Στην παρ. 3 εδάφιο γ', πόσοι επιθυμούν να διαγραφεί το «με τη συνδρομή και των απόψεων των μαθητών»;

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Τώρα, όσοι επιθυμούν να παραμείνει, να σηκώσουν το χέρι τους.

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Άρα, το εδάφιο γ' της παρ. 3 παραμένει ως έχει, κατά πλειοψηφία.

Στην παρ. 3 εδάφιο δ', πόσοι συμφωνούν να προστεθεί «το δημοκρατικό πολίτευμα» μετά από τις λέξεις «τα δικαιώματα του παιδιού»;

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(στο σημείο αυτό διενεργείται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Επομένως, στο εδάφιο δ' της παρ. 3 προστίθεται «το δημοκρατικό πολίτευμα» μετά από τις λέξεις «τα δικαιώματα του παιδιού», κατά πλειοψηφία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (Συνήγορος του Παιδιού): Μου επιτρέπετε να βοηθήσω λιγάκι τη διαδικασία; Έχουμε ήδη μιλήσει για τις δύο πρώτες αλλαγές και πάμε στην τρίτη, στην παράγραφο 3 εδάφιο ε'. Είναι το ζήτημα που μιλήσαμε για τη διδακτική των μαθημάτων και ιδίως αυτών, που διαπραγματεύονται θέματα πεποιθήσεων.

Πόσοι συμφωνούν να μην αναφέρουμε, δηλαδή να διαγραφεί το «όπως στα θρησκευτικά», γιατί κάποιος είπαν να μην αναφέρουμε το παράδειγμα. Πόσοι θέλουν να διαγραφεί το «όπως στα θρησκευτικά»; Να σηκώσουν το χέρι.

(δεκαπέντε έφηβοι βουλευτές σήκωσαν το χέρι)

Πόσοι επιθυμούν να παραμείνει η αναφορά στο μάθημα των θρησκευτικών;

(είκοσι οκτώ έφηβοι βουλευτές σήκωσαν το χέρι)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(δεκατρείς έφηβοι βουλευτές σήκωσαν το χέρι)

Επομένως, η πρόταση παραμένει, κατά πλειοψηφία.

Στην παράγραφο 3 εδάφιο ζ' υπάρχει μια πρόταση να αναφερθεί και το θέμα της αξίας της κοινωνικής συμβίωσης. Το διατυπώνουμε ως εξής, εκεί που λέει «την επίλυση διαφορών συγκρούσεων, την επιβράβευση θετικών δράσεων» προσθέτουμε «και, τελικά, την ανάδειξη της αξίας τέτοιου είδους δεσμεύσεων για την ομαλή κοινωνική συμβίωση».

Πόσοι συμφωνούν να προστεθεί η φράση «και, τελικά, την ανάδειξη της αξίας τέτοιου είδους δεσμεύσεων για την ομαλή κοινωνική συμβίωση» ;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Επομένως, η φράση προστίθεται, κατά πλειοψηφία.

Ακολούθως, στο εδάφιο ιζ' που γέννησε ορισμένους προβληματισμούς σχετικά με τα «μέτρα και πρωτοβουλίες στήριξης των πλέον ευάλωτων και οικονομικά αδύναμων μαθητών». Εξήγησα τον λόγο, για τον οποίο είχε προταθεί, αλλά ενδεχομένως κάποιои, όπως ακούσαμε προηγουμένως, έχουν προβληματισμό. Γι' αυτό τον λόγο, θέτουμε σε ψηφοφορία την πλήρη διαγραφή αυτού του εδαφίου.

Πόσοι συμφωνούν να διαγραφεί το εδάφιο ιζ';

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν παρών;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Άρα, το εδάφιο ιζ' παραμένει, κατά πλειοψηφία.

Στο τελευταίο εδάφιο ιη', που αναφέρεται στην ενημέρωση των μαθητών, η πρόταση είναι να προστεθεί «και των καθηγητών», για τα αρμόδια πρόσωπα στα οποία μπορούν να απευθύνονται, όπως είναι η διεύθυνση κ.λπ..

Πόσοι συμφωνούν, στο εδάφιο ιη' μετά τις λέξεις «ενημέρωση των μαθητών» να προστεθούν οι λέξεις «και των καθηγητών»;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Επομένως στο εδάφιο ιη' προστίθενται οι λέξεις «και των καθηγητών», κατά πλειοψηφία.

Στο σημείο αυτό νομίζω ότι έχουμε τελειώσει και θα ψηφίσουμε το άρθρο στο σύνολό του. Έχει ψηφιστεί επί της αρχής, ενσωματώθηκαν οι αλλαγές που εγκρίθηκαν και ο κ. Πρόεδρος θα κλείσει τη συνεδρίαση.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επομένως, πόσοι συμφωνούν με τη νομοθετική πρόταση κατ' άρθρον, όπως τροποποιήθηκε;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν παρών;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Άρα η νομοθετική πρόταση έγινε δεκτή κατ' άρθρον, όπως τροποποιήθηκε, κατά πλειοψηφία.

Προχωρούμε στην ψήφιση της νομοθετικής πρότασης, στο σύνολό της, όπως τροποποιήθηκε.

Πόσοι συμφωνούν με τη νομοθετική πρόταση στο σύνολό της, όπως τροποποιήθηκε;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι διαφωνούν;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Πόσοι δηλώνουν «παρών»;

(στο σημείο αυτό διεξάγεται ψηφοφορία δια ανατάσεως των χειρών)

Άρα η νομοθετική πρόταση έγινε δεκτή στο σύνολό της, όπως τροποποιήθηκε, κατά πλειοψηφία.

Επομένως, η νομοθετική πρόταση έγινε δεκτή, καταρχήν, κατ' άρθρον και στο σύνολό της, όπως τροποποιήθηκε, κατά πλειοψηφία. Κατόπιν αυτού, η νομοθετική πρόταση «Αρχές και κανόνες για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων στο σχολείο», παραπέμπεται προς ψήφιση στην Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση. Τέλος και περί ώρα 15.25', λύεται η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ